

„Gaublys. Geografijos vadovėlis III gimnazijos klasei, II dalis“

VERTINIMAS

Patvirtinu, kad vadovėlio rankraštis atitinka geografijos bendrojo ugdymo programos III gimnazijos klasei reikalavimus.

Tema. Dirvodara

Labai gerai, kad akcentuojama žmonių ūkinės veiklos įtaka dirvožemių susidarymui.

Tema. Pasaulio dirvožemių įvairovė

Pagirtina, kad mokiniams pateikiama supaprastinta dirvožemių klasifikacija ir užsimenama apie Lietuvos dirvožemių klasifikaciją. Gerai, kad išsamiau aprašyti pakankamai skirtingi ir išskirtiniai pasaulio dirvožemiai. Svarbu, kad jie būtų kuo geriau vizualizuoti.

Tema. Lietuvos dirvožemiai

Lietuvos dirvožemių savybės aprašytos labiau moksliniu stiliumi, kas gali kelti sunkumų mokiniams įsisavinti medžiagą, tačiau pateikiami akcentai ar jų fragmentai gali būti nesunkiai interpretuojami mokytojų, akcentuojant dirvožemių derlingumo skirtumus.

Tema. Biosfera ir geografinės zonos

Geografinių zonų (biomų) komponentus reikėtų ne tik pateikti tekste, bet ir pavaizduoti grafiškai.

Labai didžiulė pagalba mokiniams ir mokytojams bus numatytas pasaulio biomų (geografinių zonų) infografikas, kuriame vienoje vietoje bus galima rasti klimato, kraštovaizdžių, dirvožemio bei kitus ypatumus.

6 tema. Drėgnieji atogrąžų miškai

Labai gerai, kad, pradėdant nuo pusiaujo, mokiniams primenama jau anksčiau girdėta informacija, kuri čia tampa atskaitos tašku geresniam supratimui apie biomų, kaip gamtinių kraštovaizdžių sisteminę ryšį su klimatu.

7 tema. Savanos

Būtina patikslinti skirtingų savanų tipų sausojo laikotarpio trukmę, nes dabar sausosios ir dygliuotosios savanos duomenys nutolsta nuo tų, kurie buvo naudojami ankstesniuose vadovėliuose.

8 tema. Karštosios dykumos

Šioje temoje yra dalinio pasikartojimo, ko mokiniai mokosi ankstesnėse klasėse, kita vertus, temoje paminėti visi esminiai šio biomo (geografinės zonos) ypatumai. Labiau išplėta anksčiau nutylėta ir neakcentuota dirvožemių druskėjimo problema.

10 tema. Stepės

Stepių klasifikacija yra išplėsta ir neapasiroboja tik šio biomo geografiniu išplitimu. Įvardytos aukštažolės, mišriųjų žolių ir trumpažolės stepės. Jų atskyrimui būtų naudinga iliustracinė medžiaga, kurioje atsispindėtų klimato ypatumai, dirvožemio savybės, o gal ir ūkinis naudojimas.

12 tema. Poliarinės sritys

Reikėtų patikslinti poliarinių sričių ribas. Nors jų apibrėžtumas nėra tikslus, reikėtų akcentuoti kelis kriterijus.

13 tema. Demografiniai rodikliai

Rankraštyje nėra pateikta, tačiau šioje temoje labai svarbu pateikti ne tik apibendrintą vyrų ir moterų gyvenimo trukmės skirtumą aprašymą, bet ir statistikos pavyzdžių.

14 tema. Demografinė raida

Gerai, kad pateikiami konkretūs kiekvieno demografinės raidos etapo požymiai ir tai siejama su gyventojų amžiaus ir lyties piramidėmis.

16 tema. Migracijos rūšys ir geografija

Tekste arba iliustracinėje medžiagoje reikėtų iliustruoti organizuotos nelegalios migracijos kryptis per Baltarusiją į Lietuvą, Latviją ir Lenkiją.

17 tema. Migracijos priežastys ir pasekmės

Labai gerai, kad stumiamieji ir traukiamieji migracijos veiksniai yra suskirstyti į kategorijas, tai padės geriau suprasti informaciją ir ją komentuoti ar apibendrinti.

18 tema. Migracija Lietuvoje

Tarp pagrindinių emigracijos ir imigracijos krypčių labai būtų naudinga parodyti ir buv. Sovietinių respublikų, dabar savarankiškų Rytų Europos ir Vidurio Azijos šalių, statistiką.

19 tema. Demografinė politika

Labai gerai, kad pateikiami ne tik bendri priemonių pavyzdžiai, kokios galimos gimstamumo skatinimo priemonės, bet pateikiami ir konkrečių Europos šalių konkretūs pavyzdžiai.

20 tema. Diasporos

Naudinga būtų pateikti didžiausių diasporų pasaulyje statistinę suvestinę.

Diasporų vaidmens visuomenėms, kuriose jos gyvena, pavyzdžius geriau būtų ryškiau išskirti, taip jie būtų geriau atpažįstami.

23 tema. Miestų struktūra

Tai, nors ir labai aktuali, bet pakankamai didelės apimties tema. Joje pateikiami skirtingų pasaulio regionų miestų bruožai. Gal vertėtų temoje apsiriboti Europos miestams būdingais ypatumais, o Šiaurės Amerikos, Islamo pasaulio ir Artimųjų Rytų bei Lotynų Amerikos miestų aprašymus pateikti kaip papildomą informaciją.

25 tema. Miestai, aglomeracijos, megamiestai

Reikėtų patikslinti ir suderinti tekste ir lentelėje pateikiamus didžiausius pasaulio miestus, jų gyventojų skaičių.

Džentrifikacija yra naujas turinys, kurio anksčiau nebuvo. Jis aktualus, bet galėtų būti kaip pasirenkamas turinys.

27 tema. Mažėjantys miestai

Šioje temoje mažoka konkrečių miestų pavyzdžių, tad, kad nesusidarytų įspūdis, kad tai vienetiniai miestai, patarimas pateikti daugiau pavyzdžių.

30 tema. Ateities miestas

Temoje kelis kartus rašoma tvarus miestas ir darnus miestas. Siūlymas palikti tik tvarų miestą.

Apibendrinant, geografijos vadovėlis GAUBLYS III gimnazijos klasei (II dalis) atitinka BUP ir bendrojo ugdymo dalykų vadovėlių ir mokymo priemonių atitikties teisės aktus.

Pagarbiai
Mokytoja ekspertė Asta Rutkienė